

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 18.

**OKTATÁSI
ALAPISMERETEK**

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

Módszertani útmutató a vizsgázók írásbeli teljesítményének értékeléséhez

Az EMELT SZINTŰ érettségi vizsgán az írásbeli összpontszám 40%-ában egyszerű, rövid választ igénylő feladatok megoldásával és 60%-ában szöveges (kifejtendő) kérdésekre adott válaszokkal érhető el.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatok értékelésénél kötelező a javítókulcsnak való megfelelés. A javítókulcstól való eltérés lehetőségeit a konkrét feladatlapon a javítási útmutatói jelzik.

Javítókulcs a szöveges feladatokhoz

Általános útmutató

A szöveges válaszokat három fő szempontból értékeljük és pontozzuk.

1. Mennyiségi szempont: ez a válasz tartalmi gazdagságára és helyességére vonatkozik. A mennyiségi szempontot értékelő pontszámot a javítási útmutatóban, valamint az értékelőlapon a megadott válaszelemek értékelésekor azonos értékűnek tekintjük, egyes feladatoknál súlyozottan értékeljük. Ezt a feladat értékelőlapján (a megoldásban) jelöljük. A feladatlapon a feladatra adható maximális pontszámot jelöltük. Az egyes válaszelemek megoldási javaslatokat tartalmaznak, ami azt jelenti, hogy a megoldáselemet tartalmilag és nyelviileg helyesen körülíró megoldás is értékelhető. Ugyanakkor feltétlenül ragaszkodjunk a két fenti kritériumhoz (tartalmi és nyelvi korrektség), különben az értékelés pontatlanná válik.
2. Minőségi szempont: ez a rövid feladatok esetében a feladat megértésére, a szaknyelv használatára, a lényeg kiemelésére, a hosszabb feladatok esetében a feladat megértésére, a lényeg kiemelésére, a téma kidolgozására, az ismeretek mélységére, a szaknyelv használatára és a megközelítés sokszínűségére vonatkozik.
3. Kifejezőképesség- ez a rövid feladatok esetében a világosságra, a nyelvhelyességre, a helyesírásra, a hosszabb feladatok esetében az előbbieken kívül a szövegalkotásra vonatkozik.

Az alábbi táblázat a problémamegoldó (rövidebb) szöveges feladatok értékelését szemlélteti.

Szöveges feladatoknál az alábbi táblázat alapján történik az értékelés.

	Mennyiségi szempontok		Minőségi szempontok		Kifejező képesség	
	Elemi	Aránya	Elemi	Aránya	Elemi	Aránya
Problémameg- oldó (rövidebb)	Az ismeretek mennyisége	70%	A feladat megértése A szaknyelv használata A lényeg kiemelése	20%	Világosság Nyelvhelyesség Helyesírás	10%
Elemző (hosszabb)	Az ismeretek mennyisége	60%	A feladat megértése A lényeg kiemelése A téma kidolgozottsága Az ismeretek mélysége A szaknyelv használata A megközelítés sokszínűsége	30%	Világosság Nyelvhelyesség Helyesírás Szövegalkotás	10%
A következő táblázat a problémamegoldó (rövidebb) feladatok értékelését szemlélteti.						
Minőségi szempontok 20%			Kifejezőképesség 10%			
Feladat megértése			Világosság			
Szaknyelv használata			Nyelvhelyesség			
Lényeg kiemelés			Helyesírás			
<i>Adható pont: 5</i>	Elért pont:		Adható pont: 2	Elért pont:		
<i>Minőség+kifejezőképesség összesen</i>	Adható pont összesen: 7			Elért pont:		

A következő táblázat az elemző (hosszabb) feladatok értékelését szemlélteti.

Minőségi szempontok 30%		Kifejezőképesség 10%	
Feladat megértése		Világosság	
Lényeg kiemelése		Nyelvhelyesség	
Téma kidolgozottsága		Helyesírás	
Az ismeretek mélysége		Szövegalkotás	
<i>Szaknyelv</i> használata			
<i>Megközelítés sokszínűsége</i>			
<i>Adható pont: 11</i>	Elért pont:	Adható pont: 4	Elért pont:
<i>Minőség+kifejezőképesség összesen</i>	Adható pont összesen: 15		Elért pont:

Tesztfeladatok**1. Feleletválasztós kérdések**

- 1/1. c
 1/2. c
 1/3. a
 1/4. d
 1/5. b
 1/6. d

6 helyes válasz	5 pont
5 helyes válasz	4 pont
4 helyes válasz	3 pont
3 helyes válasz	2 pont
2 helyes válasz	1 pont
1 helyes válasz	0 pont

2. feladat

- a) 3
 b) 4
 c) 3
 d) 2

4 helyes válasz	3 pont
3 helyes válasz	2 pont
2 helyes válasz	1 pont
1 helyes válasz	0 pont

3. feladat

- b)

Összesen	1 pont
----------	--------

4. feladat

- a) I
 b) I
 c) I
 d) N

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	4 pont

5. feladat

- 5/1. a)
 5/2. b)
 5/3. a)
 5/4. b)

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	4 pont

6. feladat

- a) E
- b) A
- c) C

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	3 pont

7. feladat

- a) 2
- b) 1
- c) 4
- d) 3

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	4 pont

8. feladat

- a) 2
- b) 4
- c) 2

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	3 pont

9. feladat

- a) 3
- b) 4
- c) 5
- d) 1
- e) 2

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	5 pont

10. feladat

- Ősközösgre jellemző 2
- Spártai nevelésre jellemző 1
- Athéni demokráciára jellemző 4
- Feudalizmusra jellemző 3

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	4 pont

11. feladat

- a) H
- b) I
- c) I

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen	3 pont

12. feladat
aktometria

Összesen	1 pont
----------	--------

Szöveges kifejtő feladatok**1. feladat***Lehetséges megoldás*

- A szocializáció fogalma, értelmezése
- A szocializáció is tanulási folyamat (utánzás, empátia, azonosulás, interiorizáció)
- Közvetítő szerepet betöltő személyek – ágensek (családtagok, pedagógusok, kortársak, barátok)

Minden helyes válasz	1 pont
----------------------	--------

3 + 1 Σ 4 pont**2. feladat***Lehetséges megoldás*

- Az óvodás képzelete nem fejlettebb, csak szerepe nagyobb a gyermek életében (vágyteljesítés, hiányzó ismeretek pótlása).
- A gazdag képzelet látszatát a valóság hézagait pótló képzeleti képek keltik.

Fő sajátosságai:

- csapongó, érzelmek irányítják, értelmileg nem szabályozott, irreális
- fantáziahazugság és mesetudat

Minden helyes válasz	1 pont
----------------------	--------

4 + 2 Σ 6 pont

3. feladat*Lehetséges megoldás*

- Klasszikus kondicionálás
 - Pavlov
 - a feltételes reflexkapcsolat leírása
 - S-típusú kondicionálás

1 pont
 - Operáns kondicionálás
 - Thorndike
 - megerősítés
 - effektus törvény
 - R-típusú kondicionálás

1 pont
 - Mindkettő változik a tapasztalattal
(válaszó – klasszikus kondicionál
tevékeny – operáns kondicionál)

generalizáció – diszkrimináció

1 pont
 - Felhasználható
 - programozott oktatás
 - oktatógépek, számítógépek
 - programozott tankönyvek
 - Skinner

} visszajelzés
1 pont
- 4 + 2 Σ 6 pont**

4. feladat*Lehetséges megoldás:*

A nevelési módszer a kitűzött nevelési cél elérésének érdekében alkalmazott eljárás.
Célja, hogy a gyermeket pozitív tevékenységre készítssük, a negatív hatásokat pedig kiküszöböljük.

1 pont

Fajtái: pl.: meggyőzés, felvilágosítás, tudatosítás,
tevékenysége megszervezésének módszerei
magatartásra ható módszerek

4 módszer: 2 pont

Az értékelésben a fogalmak és összefüggések használatára kell kitérni.

Fogalmak és összefüggések feltárása:

2 pont

5 + 2 Σ 7 pont

5. feladat*Lehetséges megoldás:*

- Szerep – a társadalom elvárásának megfelelő magatartás.
- Státusz – az egyénnek a társadalmi helye, pozíciója.
- Egy embernek több szerepelvárásnak kell megfelelnie.
- Szerepkonfliktus – lehet szerepek között (pl.: anya – hivatás)
 - egy szerepen belül (jó szülő akar lenni)
 - a szerep és személyiség között (nem tud eleget tenni)
- Megoldás
 - feladja valamelyik szerepet
 - kompromisszumot keres
 - kibúvó keresése
 - szerepalku

Minden helyes válasz	1 pont
Összesen:	10 pont

10+ 7 Σ 17 pont

6. feladat*Lehetséges megoldás:*

Én funkciók

- én tudat
- énkép
- önértékelés
- identitás

2 pont

Fejlődéslélektani fázisai:

a.) én tudat

- élet kezdetén az „én” és „nem én” egybeolvad
- az „én” érzéki szinten válik külön környezetétől
- 8-10 hónapos felfedezi tükörképét
- 15 hónapot kialakul „én tudata”
- segíti a beszéd, az ismeretszerzés, környezet

2 pont

b.) énkép

- testkép
 - kognitív kép
 - szociális kép
- } azon tulajdonságok, amelyeket az egyén önmagának tulajdonít

Az életszakaszok folyamatában minőségi változás (óvodás, iskolás, serdülő)

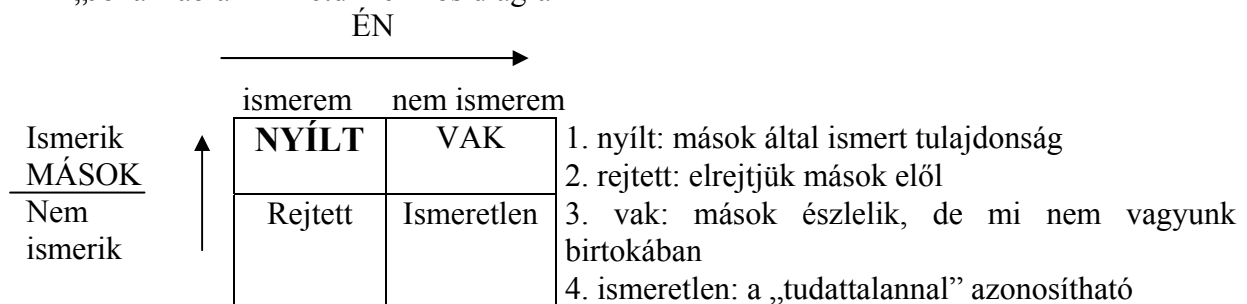
2 pont

c.) önértékelés – a tapasztalatok kritikus megítélése

önismeret – tárgyilagos „énkép” (alapkérdése: Ki vagyok? Milyen vagyok?)

2 pont

„Johari-ablak” – kétdimenziós diagram

Az önismeret a szocializáció szerves része, általa lesz alkalmas társadalmi funkciói ellátására.

Az önismeretszerzés módja – környezet visszajelzése

Pozitív önértékelés – jól beilleszkedik

Negatív önértékelés – nehezen alkalmazkodik (védekezésre-támadásra kész)

4 pont

Összesen: 12 pont

12+ 8 Σ 20 pont